

Mgr. Zwijsenschool

Samen leren voor het leven

Op jouw eigen wijze.

Gedragsprotocol
2024/2025

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Onze visie	3
Missie	3
1. Hoe zorgen we dat iedere leerling zich prettig en fijn voelt op de Mgr. Zwijsenschool?	4
1.1 Preventief	4
1.2.1 Kanjerafspraken	4
1.2.2 Kernpunten in de aanpak	4
1.2.3 Werkwijze Kanjertraining	5
1.3 Klasse(N)kracht	6
1.4 Signaleren van zorg	8
1.5 Afspraken	8
2 Grensoverschrijdend gedrag	9
2.1 Wat is grensoverschrijdend gedrag?	9
2.3 Voorbeelden grensoverschrijdend gedrag	9
2.3.1 Fysiek geweld	9
2.3.2 Racisme en discriminatie	11
2.3.3 (Seksuele) intimidatie	11
2.4 Schoolklimaat	12
2.4.1 Schoolcultuur/pedagogisch verwachtingen	12
2.4.2 Eén op één contacten leerkrachten – leerlingen	12
2.4.3 Troosten, belonen, feliciteren e.d. in de schoolsituatie	12
2.4.4 Hulp bij aan-, uit- en omkleden	12
2.4.5 Eerste hulp	13
2.4.6 Buitenschoolse activiteiten	13
2.5 Melden van grensoverschrijdend gedrag	13
3 Grensoverschrijdend gedrag in de vorm van pesten	16
3.1 Definitie pesten	16
3.2 Stappenplan anti-pesting	16
4. Contracten	18
4.1 Teamcontract	18
4.2 MR-contract	18
Bijlage: A. Brief overtreden gedragslijn	19

Inleiding

Onze visie

Wij vinden het belangrijk dat ieder kind zich fijn en veilig voelt op onze school. Dit is de basis waar ieder kind zich zo optimaal mogelijk in kan ontwikkelen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen wij alle kinderen in de gelegenheid om met plezier naar school te gaan (Samen). Dit gedragsprotocol is opgesteld om goed te kunnen reageren op situaties waarin een kind wordt gepest of pest. We doen dat door regels en afspraken zichtbaar te maken voor kinderen en volwassenen, zodat als er zich ongewenste situaties voordoen, zij elkaar kunnen aanspreken op deze regels en afspraken.

De Kanjertraining geeft aan dat we allemaal verschillend (mogen) zijn (Eigen-Wijs). Ieder kind heeft talenten; dingen waar hij of zij goed in is. Op de Mgr. Zwijsenschool willen we de talenten van ieder kind ontdekken en optimaal ontwikkelen. Werken aan en werken met je talenten zorgt voor passie. Het inspireert anderen, waardoor je met en van elkaar kunt leren. Conflicten horen erbij en geven je de mogelijkheid je verder te ontwikkelen. Dit betekent dat wij kinderen de kans geven zelf hun conflicten op te lossen. Zo worden de kinderen klaargemaakt voor hun toekomst, zodat zij op eigen wijze de wereld mooier kunnen maken (Toekomstgericht).

Missie

Soms gaat het wel eens mis en wordt er grensoverschrijdend gedrag vertoond. Dit willen wij op de Mgr. Zwijsenschool serieus aanpakken, daarom werken wij met Kanjertraining en met Klasse(N)kracht. Dit protocol bevat een gedragslijn voor grensoverschrijdend gedrag. Het protocol is opgesteld voor alle betrokkenen op onze school. Het geeft aan hoe we met elkaar omgaan en hoe te handelen als er grensoverschrijdend gedrag wordt vertoond. De leerlingen, het team en de ouders uit de MR onderschrijven gezamenlijk dit protocol (zie 3.1 en 3.2).

Dit protocol sluit aan bij het gedachtegoed van de Kanjertraining en Klasse(N)kracht, zoals wij dat op school aanbieden aan de leerlingen.

Vertrouwenspersoon

Onze vertrouwenspersoon is Susan Dekkers. Zij is bereikbaar op s.dekkers@aves.nl. Haar werkdagen zijn maandag, dinsdag en woensdag. Susan is onze coördinator sociaal-emotionele ontwikkeling.

Hoe zorgen we dat iedere leerling zich prettig en fijn voelt op de Mgr. Zwijssenschool?

Preventief

Op school werken wij in groep 1 t/m 8 met Kanjertraining. In de midden- en bovenbouw werken we daarnaast ook met Klasse(N)kracht. De nadruk in de onderbouw ligt op Kanjertraining, in de midden- en bovenbouw op Klasse(N)kracht.

Ieder schooljaar starten we met de 'Gouden weken'. Hierbij maken we gebruik van de lessen uit de Kanjertraining en uit Klasse(N)kracht. Tijdens deze 'Gouden weken' ligt de nadruk op het leggen van verbindingen, werken aan een goede sfeer in de klas en het neerzetten van de principes van de Kanjertraining ('Dit doen we wel') en Klasse(N)kracht (RESPECT) als fundament voor de rest van het schooljaar.

Kanjertraining

Kanjertraining bevordert het onderlinge vertrouwen in de groep. Vertrouwen is de basis voor het creëren van rust in de klas, het stimuleren van sociale veiligheid en een prettig schoolklimaat. De Kanjertraining bestaat uit een serie lessen met bijbehorende oefeningen om de sfeer in de klas (preventief) goed te houden of te verbeteren.

Met de Kanjertraining leren leerlingen, leerkrachten en ouders op een positieve manier te handelen insociaal (stressvolle) omstandigheden. Het motto van de Kanjertraining is: 'Wat je meemaakt is interessant, naar of vervelend, maar hoe je ermee omgaat is belangrijker, dat vormt je.'

Kanjerafspraken

De belangrijkste afspraak over het pesten luidt:

Word je gepest, praat er thuis en op school over. Je mag het niet geheim houden.

Binnen onze school hanteren wij de regels die horen bij de Kanjertraining:

We vertrouwen elkaar

We helpen elkaar

We werken samen

We hebben plezier

We doen mee

Kernpunten in de aanpak

De Kanjerafspraken.

Denk goed over jezelf en de ander.

Pieker niet in je uppie, maar deel je zorgen met de ander.

Denk oplossingsgericht.

Geef op een nette manier je mening en doe je voordeel met feedback die je krijgt.

De school maakt onderscheid tussen onvermogen en onwil.

Hulp in de vorm van een maatje/buddy/tutor (bemiddeling).

Duidelijk schoolbeleid en handhaving ervan.

Voorbeeldgedrag

Het voorbeeld van de leerkrachten en van de ouders is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost, maar worden uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd. Alle betrokkenen horen

duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen. Leerlingen, leerkrachten, directie en ouders zorgen in samenwerking met elkaar voor een goed pedagogisch klimaat, waarbij de nadruk wordt gelegd op "denken in oplossingen" en het geven van complimenten.

Kanjerleerkrachttaal

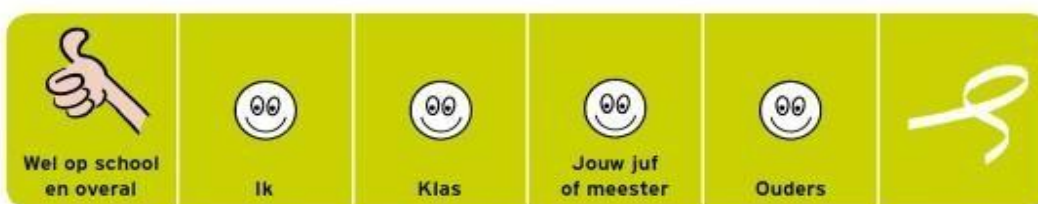
De 'Kanjer taal' is de manier waarop we elkaar aanspreken passend bij de Kanjertraining. Deze taal wordt binnen de hele school gesproken.

1. Je benoemt wat je ziet en hoort.	"Ik hoor je steeds lachen tijdens zelfstandig werken."
2. Geef aan wat het met jou doet.	"Het stoort mij bij mijn instructie."
3. Vraag of het de bedoeling van haar/hem is.	"Is het jouw bedoeling om mij/ons te storen bij het werken?"
4. Bij ja, gebruik eerst leiderstaal en bijgeen effect volgt een sanctie. Als dit écht de bedoeling is, nooit accepteren.	"Stoppen, nu!"
5. Bij nee geef je erkenning.	"Fijn, wat ga je nu doen?" "Goed dat je nu rustig gaat werken, wij kunnen nu ook goed doorwerken. Succes."

Werkwijze Kanjertraining

Met behulp van de Kanjerlessen doet de school aan preventie. Alle leerkrachten zijn hiervoor gecertificeerd. Alle leerkrachten geven eens per week een les uit de Kanjertraining en in de bovenbouw verweven de leerkrachten deze lessen met Klasse(N)kracht. Deze lessen worden verbonden aan alles wat er op school gebeurt.

Dit doen we wel

Dit doen we niet

We vinden het belangrijk de leerlingen positief te benaderen, hiervoor gebruiken we de 'Dit doen we wel'- poster. Tevens maakt de Kanjertraining gebruik van de 'Stopmethode' ("Wil je daarmee stoppen?", "Dit vind ik niet leuk!"), deze wordt regelmatig met de leerlingen besproken. De leerkracht

neemt hier een neutrale, leidende positie in. De oplossing van een conflict moet in redelijke mate tegemoetkomen aan de wensen van alle betrokkenen. Als de oplossing voor beiden goed is, spreken we van een 'win-win' situatie

In aanvulling op de kanjerlessen bieden we de leerlingen vanaf groep 7 ook lessen in mediawijsheid aan, waarbij cyberpesten aan de orde komt.

1.1 Klasse(N)kracht

Klasse(N)kracht is een aanpak om het proces van de groepsvorming in de klas te begeleiden. Deze methode biedt een werkwijze om regie te voeren op een veilig, sociaal en krachtig klassen- en schoolklimaat. Klasse(N)kracht is een groepsvormingsprogramma met respect voor de klas. Elke letter van 'respect' staat voor een belangrijke pijler van de groepsvorming:

R: Regels, routines, rituelen

E: Erbij horen

S: Samenwerken en Samenspelen

P: Persoonlijk Meesterschap

E: Energie

C: Contact en Communicatie

T: Trainen van Vaardigheden

De 'P' is daarbij het belangrijkste, want dat zijn wij zelf. Persoonlijk Meesterschap: leiding geven en nemen in samenhang met onze eigen persoonlijke ontwikkeling.

1.1.1 Werkwijze

Na de 'Gouden weken' maken we in de midden- en bovenbouw een visie en een missie. Hierin staat beschreven waar de groep aan wil werken in het nieuwe schooljaar en wie zij als groep willen zijn. Dit zijn de belangrijkste vragen die met de leerlingen worden besproken en uitgewerkt. De missie, die de leerlingen gemaakt hebben, komt duidelijk zichtbaar in de klas te hangen. De visie en de missie wordt verweven door alle lessen heen, zodat de leerlingen actief bezig zijn met hun missie en dit blijft 'leven'. Er wordt met regelmaat over gepraat en met elkaar in geoefend. Mocht het toch even misgaan, dan wordt de S.T.O.R.M. aanpak ingezet. Samen wordt er gewerkt aan een positief zelfbeeld en vertrouwen in jezelf en elkaar.

Groepen ontwikkelen zich volgens vaste patronen. Dit gebeurt in elke groep en op elke school, na de zomervakantie ieder jaar weer opnieuw. De fasen in groepsvorming helpen om te begrijpen wat een groep nodig heeft om zich positief te kunnen ontwikkelen. Dit maakt dat de leerkracht hierop regie kan voeren en daarmee kan voorkomen dat leerlingen zelf bepalen wat de normen van de groep worden. Een groep doorloopt de volgende fasen:

S.T.O.R.M.

 Stop en koel af

OM DE BEURT

Toon respect

- Wat is het probleem?
- Wat dacht je?
- Wat voelde je?
- Wat deed je?

SAMEN

Oplossingen laten bedenken

- Is er iemand gekwetst?
- Ja? Hoe kan je het goed maken?
- Nee? Hoe kun je het de volgende keer anders doen?

Rustig samen een oplossing kiezen

Maak een plan en voer het uit

Groepsfase	Kenmerken	Rol van de leraar
Forming • Is het hier veilig? • Mag ik er zijn?	• Wie ben ik? • Wie ben jij?	• Activiteiten waarin elkaar leren kennen centraal staat. • Voorbeeldgedrag laten zien. • Bij de deur staan, leerlingen ontvangen, welkom heten. • Rituelen ontwikkelen met elkaar.

Groepsfase	Kenmerken	Rol van de leraar
Storming • Zoeken naar de eigen mate van invloed. Wie is hier de baas?	• Hoe gaan we met elkaar om? • Met wie kan ik het goed vinden? • Wie kan ik beter op afstand houden? • Opkomen voor jezelf.	• Leerlingen aanspreken op hun gedrag in de groep. • Regelgestuurd werken aan gedrag. • Voorwaarden scheppen voor het creëren van een groeps sfeer. • Je bewust worden van verschillen. • Voorbeeldgedrag vertonen.

Groepsfase	Kenmerken	Rol van de leraar
Norming • Bepalen hoe we met elkaar omgaan in de groep: wat is de norm?	• Vorming van de groeps waarden en -normen. De groeps waarden en -normen zijn van invloed op het functioneren van de groep.	• Eigen waarden en normen helder hebben. • Positieve feedback voor goed gedrag. • Actief overzicht houden op de groep. • Gesprekken voeren met leerlingen over de sfeer in de groep. • Beroep doen op de eigen mening van leerlingen. • Regelgestuurd werken aan gedrag. • Feedback geven. • Leerlingen laten meedenken over hoe ze met elkaar willen omgaan. • Oefenen/uitspelen van goed en ongewenst gedrag.

Groepsfase	Kenmerken	Rol van de leraar
Performing • De rollen zijn verdeeld, de normen zijn vastgesteld.	• De fase om met elkaar aan het werk te gaan.	• Begeleider/Coach • Voeren van reflectiegesprekken (reflecteren op de

		groepsmissie, de regels en de afspraken).
Groepsfase	Kenmerken	Rol van de leraar
Adjourning • Het einde, het afscheid.	• De fase om afscheid van elkaar te nemen.	• Begeleider/Coach. • Voeren van gesprekken met leerlingen over afscheid en hoe dit vorm te geven. • Activiteiten waarbij terugblikken centraal staat. • Herinneringen verzamelen. • Ritueel van afscheid nemen vorm geven.

1.2 Signaleren van zorg

Veel problemen kunnen vroegtijdig voorkomen worden en worden opgepakt. Echter soms komt het ook voor dat het misgaat. Onze school heeft verschillende instrumenten in gebruik om zorg te signaleren. Op deze manier willen wij proactief handelen.

Er worden gedurende het schooljaar verschillende instrumenten van de Kanjertraining (KanVas) ingezet om gedrag te signaleren. Deze instrumenten zijn:

- leerkrachtvragenlijst groep 1/m 8 (2 keer per jaar)
- leerlingvragenlijst groep 5 t/m 8 (2 keer per jaar)
- leerling- sociogram groep 3 t/m 8

Op deze manier brengt de school stelselmatig in kaart of leerlingen zich niet fijn voelen, gepest voelen, bang zijn gepest te worden en of ze zelf aangeven te pesten. De school is alert wanneer leerlingen hoge scores halen bij de uitkomsten 'ongelukkig' en 'somber', die kunnen duiden op gepest worden. De uitkomsten worden verwerkt in handelingsplannen op Sociaal Emotionele Ontwikkeling.

1.3 Afspraken

In de groepen 1 t/m 3 worden de afspraken van de Kanjertraining aan de hand van de posters en lessen kenbaar gemaakt. De leerlingen zetten onder de poster 'Dit doen we wel' van de Kanjertraining een 'dikke duim', om aan te geven dat zij dit positieve gedrag willen laten zien.

In de groepen 4 t/m 8 wordt dit protocol bespreekbaar gemaakt in de klas, zodat de leerlingen op de hoogte zijn van de inhoud. De leerlingen maken aan de hand van wat zij willen laten zien op school een visie en een missie. Hierin geven zij weer op welke manier zij vorm willen geven aan de afspraken, geldende op onze school en op welke manier zij hieraan willen gaan werken.

2 Grensoverschrijdend gedrag

2.1 Wat is grensoverschrijdend gedrag?

Grensoverschrijdend gedrag is gedrag waarmee de ander schade op fysiek, mentaal of emotioneel vlak wordt toegebracht. Vaak heeft grensoverschrijdend gedrag ook te maken met machtsmisbruik. Dit gedrag kan opzettelijk, maar ook onopzettelijk zijn. Vaak is dergelijk gedrag zelfs niet kwetsend bedoeld en beseft de dader niet dat anderen er aanstoot aan nemen. Degene die ermee wordt geconfronteerd kan het alsnog als ongewenst en onaangenaam ervaren. Grapjes maken of een leerling/leerkracht/collega een knuffel geven is dus niet per definitie grensoverschrijdend. Als de ander het maar goedkeurt. Iets valt onder grensoverschrijdend gedrag als het gaat om handelingen die niet door de betrokken personen worden geaccepteerd.

2.2 Onmacht versus Onwil

De Kanjertraining heeft als uitgangspunt dat leerlingen zich niet willen misdragen, maar het gaat wel eens mis. Dat is niet erg, daar leren ze van. Toch zijn er soms leerlingen die zich wel willen misdragen. We maken dan ook een onderscheid tussen onmacht en onwil in de aanpak van grensoverschrijdend gedrag. Bij sommige leerlingen is het moeilijk vast te stellen of er sprake is van onmacht/onvermogen/bepierking of onwil. De Kanjertraining is van mening dat hier een 'streng' onderscheid in moet worden gemaakt. Dit onderscheid zit door de hele Kanjertraining heen.

Onmacht

Leerlingen die zich misdragen, maar dat niet willen, worden ondersteund en geleerd hoe zij zichzelf kunnen beheersen. Dat vindt plaats in samenwerking met de ouder(s) van deze leerling. Het kan zijn dat een leerling het moeilijk heeft met zichzelf of met de omstandigheden waarin het verkeert. Maar desondanks probeert de leerling er iets van te maken. Zo zijn er leerlingen met onvermogen zoals autisme, ADHD, moeilijke (gezins)omstandigheden of andersoortige beperkingen die ondanks hun onvermogen er alles aan doen om zich aanvaardbaar te gedragen. Dat het misgaat is niet erg. Het zijn leermomenten, echter er zijn wel grenzen. Middels de inzet van de 'groepsthermometer' wordt er een vinger aan de pols gehouden, zodat de leerkracht kan peilen hoe het er in de groep aan toe gaat.

Onwil

Heeft een leerling de opvatting dat het zich niet fatsoenlijk wil gedragen en met niemand rekening wil houden, dan reageert de school grensstellend. Ouders worden betrokken bij het feit dat hun kind het verlangen heeft zich te willen misdragen. De mentaliteit van een kind is immers de verantwoordelijkheid van de ouders. Hierbij vervullen we als school een ondersteunende rol. Een kind wat gelukkig is, vertoont geen grensoverschrijdend gedrag. Misdragen is een noodsignaal van een kind, het heeft hulp nodig.

2.3 Voorbeelden grensoverschrijdend gedrag

2.3.1 Fysiek geweld

Fysiek geweld is opzettelijke ongewenste lichamelijke mishandeling, al dan niet met behulp van een voorwerp, substantie of wapen. Lichamelijke mishandeling kan zich o.a. uiten door duwen, schoppen, trekken of slaan met pijn of letsel als gevolg. Met fysieke agressie wil men iets, een ander of zichzelf iets aandoen.

Als hoofdregel geldt de afspraak: Er wordt op school geen enkele vorm van lichamenlijk of verbaal geweld, zowel door kinderen als door volwassenen, getolereerd.

In relatie leerkracht – kind

Lichamelijk geweld als straf tegen een kind wordt niet getolereerd. Gebeurt dit door een emotionele reactie of in een reflex toch, dan meldt de leerkracht dit direct mee aan de directie. De ouders/verzorgers van het betrokken kind worden direct geïnformeerd. Als de ouders/verzorgers van het kind een klacht willen indienen, dan nemen zij hiervoor contact op met de vertrouwenspersoon van de school en zal er een gesprek plaatsvinden. Indien naar de mening van de ouders/verzorgers geen bevredigende oplossing wordt gevonden, dan bemiddelt de vertrouwenspersoon bij een gesprek met de externe vertrouwenspersoon van Aves, die voor de verdere afhandeling volgens de geldende procedure zorgdraagt.

In relatie overige volwassenen - kind op school

Bij lichamelijk geweld door een volwassene, niet zijnde een medewerker van de school, wordt dit gemeld bij de directie. Deze tracht te bemiddelen tussen de betrokken partijen. Bij verwondingen en ernstige situaties zal altijd de politie worden ingeschakeld. Indien de bemiddeling niet leidt tot een bevredigende oplossing, zal de directie zorgdragen voor een contact van de klager met de vertrouwenspersoon.

In relatie leerkracht - ouders/verzorgers

Zowel verbaal als lichamelijk geweld jegens de leerkrachten is voor onze scholen onacceptabel. Bij verbaal of lichamelijk geweld of bedreiging maakt de leerkracht hiervan melding bij de directeur. Wanneer er sprake is van verbaal of lichamelijk geweld of bedreiging van de directeur zal hierover contact worden opgenomen met het bestuur van Aves.

Als er sprake is van lichamelijk geweld jegens een leerkracht of directeur zal altijd het bestuur worden geïnformeerd. Na overleg met het slachtoffer zal aangifte van het delict worden gedaan bij de politie. Als het slachtoffer zelf geen aangifte kan of wil doen, kan het bestuur van Aves besluiten om aangifte te doen. Het bestuur kan besluiten de betreffende ouder de toegang tot de school te ontzeggen.

In relatie leerkracht - overige volwassenen

Bij het gebruik van verbaal of lichamelijk geweld tegen personeel van de school door overige volwassenen moet de betrokkene hierover contact opnemen met de directeur. Deze zal na overleg kunnen besluiten de dader de toegang tot de school te ontzeggen. Bij lichamelijk geweld zal, na overleg met het slachtoffer aangifte worden gedaan. Als het slachtoffer zelf geen aangifte kan of wil doen, kan het bestuur van Aves besluiten om aangifte te doen.

In relatie kind - kind

Bij het zien van het gebruik van lichamelijk geweld (niet zijnde een duwtje of een tik) bij kinderen grijpt de leerkracht onmiddellijk in en haalt de vechtenden uit elkaar. Indien nodig en ter voorkoming van verdere escalatie worden de kinderen naar aparte van elkaar gescheiden ruimtes gestuurd.

Indien bovenstaande nodig is, zal de leerkracht de betrokken collega's waarschuwen en het voorval melden bij de directie. Met de betrokken kinderen worden zo spoedig mogelijk gesprekken gevoerd. Bij geconstateerde verwondingen of 'hevige emoties' van het kind worden de ouders/verzorgers geïnformeerd.

In hoofdstuk 2.6 'Stappenplan grensoverschrijdend gedrag' worden de vervolgstappen beschreven.

In relatie kind - leerkracht

Zowel verbaal als lichamelijk geweld van kinderen jegens leerkrachten wordt niet geaccepteerd. Personeelsleden die geconfronteerd worden met vernoemde vormen van geweld maken hiervan melding bij de directeur. In geval van verbaal en/of lichamelijk geweld wordt direct contact gelegd met de ouders. In hoofdstuk 2.6 'Stappenplan grensoverschrijdend gedrag' worden de vervolgstappen beschreven.

In geval van lichamelijk geweld jegens een medewerker zal ook het bestuur van Aves worden geïnformeerd.

2.3.2 Racisme en discriminatie

Racisme kan omschreven worden als een ideologie waarbij uitgegaan wordt van de superioriteit van de ene etnische groep ten opzichte van de andere groep. Discriminatie kan op verschillende zaken betrekking hebben. Denk bijvoorbeeld aan: huidskleur, levensovertuiging, seksuele voorkeur, volksgewoonte zoals kleding en voedsel, of op grond van ziekten.

Wij streven naar optimale omstandigheden die gericht zijn op waarborging van de veiligheid van leerlingen, ouders en medewerkers en die het welzijn en welbevinden bevorderen. In principe is iedereen gelijk en zal ook gelijk behandeld moeten worden. Wij willen als Mgr. Zwijsenschool racisme en discriminatie voorkomen en beperken met behulp van dit protocol.

Het volgende wordt van iedereen binnen de school verwacht:

- Het personeel, de leerlingen en hun ouders worden gelijkwaardig behandeld.
- Er wordt geen discriminerende taal geuit.
- Er wordt voor gezorgd dat er in school geen discriminerende teksten en/of afbeeldingen voorkomen op posters, in te gebruiken boeken, lesmaterialen enz.
- Het personeel gaat zodanig met e-mail en internet om dat zij voorkomen dat leerlingen in contact komen met discriminerende teksten of afbeeldingen.
- Er wordt op toegezien dat leerlingen en ouders ten opzichten van medeleerlingen en ouders geen discriminerende houding aannemen in taal en gedrag.
- De leraar, leerling en ouders nemen duidelijk afstand van discriminerend gedrag en maken dit ook kenbaar.
- Bij discriminatie door personeel wordt een personeelslid door de directeur uitgenodigd voor een gesprek. Bij het herhaaldelijk overtreden van de gedragsregels wordt daarvan melding gemaakt bij het bestuur, dat vervolgens bepaalt of en zo ja welke disciplinaire maatregelen er genomen worden.
- Bij discriminatie door vrijwilligers, stagiaires, ouders en/of leerlingen worden deze door de directeur uitgenodigd voor een gesprek. Bij herhaaldelijk overtreden van de gedragsregels wordt daarvan melding gemaakt bij het bestuur, dat vervolgens bepaalt of en zo ja welke maatregelen er worden genomen. In het uiterste geval kan hierbij gedacht worden aan schorsing of verwijdering/ontzegging van betrokkenen tot de school en het schoolterrein.

2.3.3 (Seksuele) intimidatie

Een definitie van (seksuele) intimidatie is: 'elke vorm van gedrag en uiting (verbaal, non-verbaal, schriftelijk of fysiek) dat (seksueel) intimiderend getint is en dat door degene(n) die het ondergaat als ongewenst wordt ervaren'. (Seksuele) intimidatie is verboden op school en op het schoolplein.

Vormen van (seksuele) intimidatie zijn o.a.:

- Intieme vragen over het privéleven.
- Suggestieve opmerkingen.
- Ophangen of laten zien van (seksueel getinte) foto's, video's enz.
- Chantage.
- Betasten, aanraken of aanranden van het lichaam.

Om verdachtmaking te vermijden worden de volgende gedragsregels aanbevolen:

- Respecteer en houd rekening met hetgeen door de ander aangegeven wordt, zowel verbaal als non-verbaal.

- Als een leraar of medewerker alleen met een leerling, met grensoverschrijdend gedrag, in een ruimte in de school is, dient de deur van die ruimte open te zijn en dienen collega's hiervan op de hoogte te zijn.

2.4 Schoolklimaat

2.4.1 Schoolcultuur/pedagogisch verwachtingen

We willen een prettig schoolklimaat creëren, waarin ieder zich veilig voelt. Om dat te bewerkstelligen houden we ons aan de volgende punten:

- Het personeel, de leerlingen en ouders onthouden zich van seksistisch taalgebruik, seksueel getinte grappen, seksistisch getinte gedragingen of gedragingen die door een ander als zodanig kunnen worden ervaren.
- Het personeel ziet erop toe dat dergelijke gedragingen niet voorkomen tussen leerlingen.
- Het personeel zorgt ervoor dat binnen de school geen seksueel getinte affiches, tekeningen, artikelen in bladen e.d. worden gebruikt of opgehangen die kwetsend kunnen zijn voor een bepaalde groep of individu.
- Het personeel gaat zodanig met e-mail en internet om dat zij voorkomen dat leerlingen in contact komen met geweld en seks.

2.4.2 Eén op één contacten leerkrachten – leerlingen

- Leerlingen worden buiten schooltijd niet langer dan 45 minuten alleen op school gehouden. Wanneer een leerling na schooltijd op school wordt gehouden, worden ouders en de directie hiervan op de hoogte gebracht.
- Uit de aard van het docentschap vloeit de norm voort dat een leraar een zekere terughoudendheid betracht ten aanzien van het mee naar huis nemen van leerlingen. Indien dit wel gebeurt, dan dient dit alleen met de nodige waarborgen van toezicht te geschieden. Zonder medeweten van de ouders worden leerlingen daarom niet bij een personeelslid thuis uitgenodigd. In voorkomende gevallen worden de redenen en de tijdsduur aangegeven. Tevens wordt dit gemeld bij de directie.

2.4.3 Troosten, belonen, feliciteren e.d. in de schoolsituatie

- De wensen en gevoelens van zowel leerlingen en ouders met betrekking tot troosten, belonen en feliciteren worden gerespecteerd. Leerlingen hebben het recht aan te geven wat ze prettig of niet prettig vinden (kussen, omhelzen, hand geven of geen fysiek contact). Spontane reacties bij troosten of belonen tussen de leerkracht en de leerling in de vorm van een zoen worden niet geaccepteerd. Spontane reacties bij troosten of belonen tussen leerlingen onderling, kunnen gebeuren, mits het hierbij genoemde recht van de kinderen wordt gerespecteerd.
- Het is mogelijk leerlingen uit groep 1 en 2 op schoot te nemen. Ook hier dienen de wensen en gevoelens van de leerlingen te worden gerespecteerd.
- Felicities moeten een spontaan gebeuren blijven. Het personeel houdt hierbij rekening met het bovenvermelde. In alle groepen volgt de leerkracht in principe zijn eigen gewoonten in deze, rekening houdend met wat de leerlingen hierbij als normaal ervaren.

2.4.4 Hulp bij aan-, uit- en omkleden

- Bij de kleuters komt het regelmatig voor, dat er geholpen moet worden bij het aan- en uitkleden. Bijvoorbeeld wanneer zij naar het toilet gaan, omkleden bij gym of verkleden. Ook in hogere groepen kan dit nog een enkele keer voorkomen. Deze hulp behoort tot de normale taken van de betrokken leraar. De leraren houden hierbij rekening met de wensen en

gevoelens van de leerlingen. Een vraag als “Wil je het zelf doen?” of “Heb je liever dat je juf of meester je helpt?” wordt door de oudere leerlingen als heel normaal ervaren en meestal ook eerlijk beantwoord.

- Vanaf groep 3 worden jongens en meisjes gescheiden bij het aan-, uit- en omkleden. Bij de bovenbouw betreedt de leerkracht de kleedruimte uitsluitend na een duidelijk vooraf gegeven teken. De leraar beoordeelt of het gezamenlijk aan-, uit- en omkleden in lagere groepen als onprettig wordt ervaren. In dat geval worden de jongens en meisjes gescheiden.

2.4.5 Eerste hulp

- Wanneer er eerste hulp wordt geboden waarbij de leerling zich moet ontkleden, moet er naast de hulpgevende een derde aanwezig zijn. De leerling mag zelf aangeven of dit een man of een vrouw is. Indien er hulp geboden moet worden bij ongevallen, ziek worden/zijn of anderszins, waarbij het schaamtegevoel van de leerlingen een rol kan spelen, wordt de uitdrukkelijke wens van de leerling gerespecteerd.

2.4.6 Buitenschoolse activiteiten

- Tijdens het schoolkamp slapen jongens en meisjes gescheiden. De begeleiding slaapt zo mogelijk op een andere plaats dan de leerlingen. Is dit laatste niet mogelijk, dan slaapt de mannelijke begeleiding bij de jongens en de vrouwelijke begeleiding bij de meisjes.
- Tijdens het aan-, uit- en omkleden van de leerlingen in de bovenbouw worden de betreffende ruimtes uitsluitend door de leiding betreden na een duidelijk vooraf gegeven teken. Op deze manier wordt er rekening gehouden met het zich ontwikkelend schaamtegevoel bij jongens en meisjes.
- Jongens en meisjes maken gebruik van gescheiden douches.
- In principe gaat een begeleider niet alleen met een leerling op pad. Mocht dit toch noodzakelijk zijn, dan moet dit gemeld worden bij de directeur en moet de reden en de tijdsduur aangegeven worden.
- Ten aanzien van schoolreizen en sportevenementen gelden deze regels, voor zover van toepassing, ook.

2.5 Melden van grensoverschrijdend gedrag

Voor het melden van pestgedrag kent onze school vier uitgangspunten:

1. We spreken met respect over en met elkaar.
2. Het inschakelen van de leerkracht wordt niet opgevat als klikken. We leren de leerlingen vanaf groep 1 dat als je wordt gepest of als je ruzie hebt met een ander en je komt er niet zelf uit, dat je hulp aan de leerkracht moet vragen.
3. Een medeleerling heeft ook verantwoordelijkheid om pesten of agressief gedrag (bij de leerkracht) aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.
4. School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Ook ouders hebben dus de verantwoordelijkheid om een pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Bij problemen van pesten of agressie zullen de leerkrachten en directie hun verantwoordelijkheid nemen en overleg voeren met de ouders. De inbreng van de ouders is vooral gericht op het informeren van school over het welzijn van het kind thuis, waarna we samen zoeken naar een passende oplossing.

2.6 Stappenplan grensoverschrijdend gedrag

Wanneer er meerdere kleine incidenten hebben plaatsgevonden en er geen verbetering zichtbaar is of wanneer er een onveilige situatie ontstaat, gaat fase A in.

Fase A

1. Wanneer er een incident plaatsvindt op het plein of in de klas bespreekt de leraar dit in eerste instantie met de leerling(en). De S.T.O.R.M.-aanpak wordt hierbij gehanteerd.
2. Een incident op het plein wordt doorgegeven aan de leraar van de betreffende leerling(en).
3. De leraar zoekt verder uit wat zich heeft afgespeeld.
4. De leraar zorgt voor een passende maatregel.
5. De leraar noteert het incident in ParnasSys.
6. In gevallen waarin sprake is van een gevaar voor één of meerdere leerlingen wordt contact opgenomen met de ouders, de directeur en de IB'er.

Bij een volgend incident waarbij dezelfde leerling de veroorzaker is en waarbij weer de veiligheid van anderen in het geding is, kunnen de fases B en C worden overgeslagen. De ernst van het incident bepaalt de fase. Dit is ter beoordeling aan de directeur.

Fase B

1. Wanneer een leerling voor de tweede keer in korte tijd de gedragslijn overschrijdt, wordt naast een herhaling van de handelingen die bij fase A worden doorlopen, tevens contact opgenomen met de ouders, de IB'er en de directeur. Dit gebeurt door de leraar. De ouders worden door de leraar telefonisch op de hoogte gebracht van de incidenten.
2. Het incident wordt genoteerd in ParnasSys.

Fase C

1. Wanneer een leerling voor de derde keer de gedragslijn overschrijdt, wordt het door de leraar naar de directeur gebracht.
2. De leraar geeft een toelichting aan de directeur en IB'er.
3. De directeur gaat met de leerling in gesprek: eerste formele waarschuwing.
4. Ouders worden door de directeur schriftelijk en mondeling op de hoogte gebracht van dit gesprek. De brief (bijlage A) moet door ouders worden ondertekend en ingeleverd worden op school.
5. Het incident wordt genoteerd in ParnasSys. De ondertekende brief wordt bijgevoegd in ParnasSys.
6. Tijdens een teamvergadering worden alle collega's geïnformeerd door de directeur en wordt hen gevraagd de leerling en de groep volgens de gemaakte afspraken te begeleiden. Dat betekent dat we ook een extra oogje in het zeil houden om bij alle leerlingen het gevoel van veiligheid te garanderen.

Mocht de leerling zich een periode (van vakantie tot vakantie) goed gedragen, zonder voorvallen, dan komt een waarschuwing te vervallen. Zo krijgt de leerling een nieuwe kans.

Fase D

1. Wanneer een leerling nogmaals de gedragslijn overschrijdt, wordt het door de leraar naar de directeur gebracht.
2. De leraar geeft een toelichting aan de directeur.
3. De directeur gaat met de leerling in gesprek: tweede formele waarschuwing.
4. De directeur nodigt ouders uit voor een gesprek op school.
5. Er wordt gekeken naar de noodzaak van externe hulp; deze ondersteuning wordt door de leraar, de IB'er, de ouders of derden desgewenst ingezet.
6. Het incident en het gesprek worden genoteerd in ParnasSys.

Fase E

1. De leerling houdt zich wederom niet aan de gedragslijn.
2. Er is sprake van een ernstig incident: schade voor de leerling, een onveilige en/of onwerkbaar situatie voor de groepsgenoten, medeleerlingen, omgeving en leraar.
3. De leerling kan worden geschorst voor bepaalde tijd. Dit gebeurt altijd in overleg met het College van Bestuur van Aves. De ouders en de leerplichtambtenaar van Kampen worden door de directeur/IB'er hiervan telefonisch en schriftelijk op de hoogte gebracht. De leerling kan in het zorgteam besproken worden en opvoedingsondersteuning kan worden aangeboden.
4. Het incident wordt genoteerd in ParnasSys.

3 Grensoverschrijdend gedrag in de vorm van pesten

3.1 Definitie pesten

De Kanjertraining omschrijft pesten als volgt: Een leerling wordt gepest wanneer het herhaaldelijk last heeft van negatieve acties van een ander (fysiek, verbaal of psychologisch, direct of indirect of via internet of mobiel) die op hem of haar zijn gericht, en waarbij de macht ongelijk is verdeeld. Bij plagen is sprake van incidenten. Echter pesten gebeurt systematisch: een keer per week, een aantal keren per week of regelmatig. Het duidelijkste onderscheid is dit: Plagen gebeurt in het zicht van de leerkrachten. Pesten gebeurt achter de rug van de leerkrachten om.

De Kanjertraining gaat ervan uit dat wanneer een leerling zich gepest voelt, de 'pester' in de meeste gevallen niet de bedoeling heeft de ander pijn te doen. Wanneer de gevolgen voor de gepeste duidelijk worden gemaakt aan de pester, zijn de meeste leerlingen bereid hiermee te stoppen.

De belangrijkste regel bij het pesten luidt dan ook: Word je gepest, praat er dan thuis en op school over. Je mag het niet geheim houden!

3.2 Stappenplan anti-pesting

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten:

1. Proberen de leerlingen er eerst zelf uit te komen door "wil je ermee ophouden?" of "ik vind dit niet leuk" te zeggen. Het omschrijven van het gedrag dat niet als leuk ervaren wordt, is belangrijk. Op het moment dat één van de leerlingen er niet uit komt, kan hij/zij er voor kiezen het probleem te negeren, weg te lopen.
2. Als stap 1 niet werkt, heeft de gepeste het recht en de plicht het probleem aan de leerkracht voor te leggen. De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderend gesprek. De belangrijkste vraag van de leerkracht aan de pester(s) is: "Is het jouw /jullie bedoeling om..." Het is de taak van de leerkracht om samen met de leerlingen de ruzie of pesterijen op te lossen ('win-win' methode) en (nieuwe) afspraken te maken. De afspraken worden (indien nodig) verwerkt in ParnasSys en komen in het dossier van de pester en de gepeste.
3. Bij herhaaldelijke ruzie of pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die ruzie maakt of pest. De aanpakfasen treden in werking. De ouders van deze leerling worden op de hoogte gebracht van de ruzie of het pestgedrag. Ook de ouders van het gepeste kind worden geïnformeerd. Leerkrachten en ouders komen in goed overleg tot samenwerking en werken aan een oplossing. De school legt alle activiteiten/gesprekken vast in het leerlingdossier.

Indien de leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest (of de gepeste- of medeleerlingen komen dit bij de leerkracht melden) en vervolgens leveren stappen 1 tot en met 3 geen positief resultaat op voor de gepeste leerling dan neemt de leerkracht duidelijk stelling in tegen het pestgedrag en gaat over tot de volgende stappen. Deze stappen, gesprekken, worden altijd vastgelegd in het leerlingdossier van de betreffende leerling(en).

4. Indien het gesprek tussen ouders en leerkracht niet leidt tot een win-winsituatie dan wordt de hulp van de directeur en de IB'er ingeschakeld. Deze personen zullen een gesprek initiëren tussen ouders, leerkracht, directeur en IB'er, waarin opnieuw gekeken wordt naar een oplossing (bijv. een interventiemorgen met groep en ouders).
5. Officiële waarschuwing. Indien de stappen bij de 3-staps aanpak niet voldoende zijn, dan kan directie een officiële waarschuwing (bijlage A) geven. Deze wordt altijd bij ouders gemeld en

genoteerd in het leerlingdossier in ParnasSys. Bij deze melding worden de ouders nadrukkelijk gevraagd om mee te helpen een einde aan het probleem te maken. Leerkrachten, directeur, IB'er en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. Een gegeven waarschuwing kan na 2 maanden goed gedrag weer komen te vervallen. De leerkracht doet bij een officiële waarschuwing altijd melding in het team. Verslaglegging wordt door de leerkracht gedaan in het dossier van de leerling.

6. Schorsing. Bij 3 waarschuwingen volgt er een gesprek tussen de directeur en de ouders gevolgd door schorsing van de leerling. Dit moet altijd gemeld worden bij de leerplichtambtenaar en bij het College van Bestuur van Aves. Schorsing volgt tevens op groot fysiek geweld met als gevolg letsel. Tijdens een schorsing worden ouders gebeld en gevraagd hun kind op te halen. Het kind krijgt dan een time-out buiten de school en afhankelijk van de situatie wordt gekeken hoe lang deze time-out gaat duren. De leerkracht zorgt tijdens deze time-out voor werk dat de leerling kan maken zodat het niet te ver achter komt met de leerstof op de rest van de klas.

Tijdens de schorsing gaat de directeur met ouders in gesprek en wordt er gekeken naar vervolgstappen. De directeur geeft aan welke sancties bij aanhoudend storend gedrag kunnen volgen (verwijdering van school). Ook kan er tijdelijk voor gekozen worden om de leerling in een andere groep te plaatsen binnen de school. Ook het plaatsen op een andere school (Time-out) behoort tot de mogelijkheden. Dit gebeurt in overleg met de ouders. Er volgt verslaglegging door de directeur van het gesprek.

7. Verwijzing van school. Als een leerling 3 x geschorst is of er een onhoudbare situatie ontstaat, zijn de grenzen van de Mgr. Zwijsenschool bereikt. De situatie is dan niet meer houdbaar en/of wenselijk. Ouders worden dan verzocht hun leerling op een andere (indien nodig S.O.-) school te plaatsen.

Bijlage: A. Brief overtreden gedragslijn

Kampen, datum: .....

Aan de ouders van .....

Uw zoon / dochter heeft de gedragslijn van de school overschreden op het / de volgende punt (en):

.....
.....
.....

Wij hebben uitgebreid met uw kind gesproken en aangegeven dat dit gedrag niet acceptabel is. Door middel van deze brief stellen we u op de hoogte van het incident en vertrouwen erop dat u uw kind er thuis op aanspreekt, teneinde de school te ondersteunen.

Als u deze kwestie verder met ons wilt bespreken, neemt u dan contact op om een afspraak te maken.

Om er zeker van te zijn dat deze brief bij u aan is gekomen, willen we graag dat u hem ondertekent en weer meegeeft aan uw kind.

Mocht dit gedrag langer aanhouden dan wenselijk is, dan vragen wij u op school te komen voor een gesprek.

Met vriendelijke groet,

Handtekening: .....

Inger Jens, directeur Mgr. Zwijsenschool

Gezien door : .....

Ouder / verzorger van: .....

Handtekening: .....